

El Port Esportiu de Palamós

La democratització

Una de les estratègies que preveu el Pla de ports de Catalunya Horitzó 2030 és la creació de sinergies entre ports i territori, i té com a objectiu aprofundir en la popularització i la millora de l'encaix territorial dels ports que ja tenim, amb la finalitat última d'obtenir una interacció més gran entre port i ciutat.

Text i fotos > **MARIONA LLENAS FONT**, arquitecta

Els anys noranta del segle passat ens van portar modernitat, transformació urbanística, arquitectura i disseny minimalista, ciutats endurides, infraestructures motoritzades, turisme i ports. Hereus d'aquella febre constructiva, observem el territori i redactem plans urbanístics per cosir bocins de la labor de retalls que hem generat i ens preguntem si encara estem a temps de naturalitzar el paisatge que ens ha quedat.

Possiblement sí, però cal fer-ho amb una mirada oberta i global, analitzant

el context en tres dimensions, observant i trepitjant el terreny, defugint de planimetries abstractes carregades de normatives complexes que, sovint, obstaculitzen el sentit comú.

El Port Esportiu de Palamós va ser un altre dels artefactes que van aparèixer al litoral durant la dècada dels noranta per tal de donar servei, principalment temporal, a una minoria capaç d'adquirir i mantenir una embarcació d'esbarjo.

Naixia una nova cultura de ports. Indrets que durant anys d'història ha-

vien estat únicament espais de recés, de calma i soplug per als mariners, es transformaven en recintes de moda, magatzems i aparcaments de vaixells i vehicles, complementats per centres d'activitat, restauració i oci nocturn que, passats els anys de glòria, queien en l'oblit.

Enclavat a la base d'un penya-segat, d'esquena al barri antic, entre la punta de sa Ral i la d'en Roca, el Port Esportiu de Palamós, dotat d'una enorme superfície asfaltada amb algun edifici més o menys desocupat, romanía

>> *Una zona enjardinada del port.*

>> El projecte ha previst zones d'ombra.

desvinculat del seu entorn, aïllat, i únicament connectat amb l'exterior a través d'un accés rodat usat, majoritàriament, pels socis.

Empès pel Pla de ports Horitzó 2030, i amb l'objectiu de tornar a obtenir la concessió després de trenta anys de funcionament, l'ambiciós projecte de renovació de les instal·lacions del Port Esportiu de Palamós, iniciat l'any 2017, va esdevenir una oportunitat per recuperar un tram de litoral per al gaudi col·lectiu.

L'aportació principal de l'actuació va consistir a integrar el port a l'espai públic per tal d'enllaçar el camí de ronda, que va cap a la platja de Castell, amb el mirador del Pedró i la trama urbana del nucli històric i, a través de l'anomenat carrer de Mauri Vilar («el carrer que connecta els dos mars»), arribar fins al mirador de la plaça Murada, amb vistes sobre el passeig i la platja Gran de Palamós.

Una tramitació inacabable

L'evident salt topogràfic entre el port esportiu i la plaça del Pedró es va resoldre mitjançant el disseny d'un ascensor-mirador, projectat com un far, que encara avui resta immers en una tramitació urbanística que qui sap quant durarà.

Mentrestant, l'any 2022 el port va tornar a obrir les portes no només amb un aire renovat, sinó amb una intervenció totalment innovadora: la integració de vegetació sobre la base formigonada del dic de contenció ma-teix. Mitjançant un sistema de con-

tenidors alçats, es va aconseguir enjardinar l'itinerari nou que recorre el port d'est a oest, ressegueix la primera línia de mar, i connecta el futur accés de vianants des del vial del Port fins a la cala del Morro del Vedell. La vegetació acompanya un recorregut segur, il·luminat, lliure de cotxes, amb zones d'estada estratègicament orientades, que dirigeixen les visuals entre pantallans.

Amb la formació d'una plaça central, oberta vers el dic de llevant, s'obté una perspectiva sobre la làmina d'aigua que permet apreciar la bellesa dels reflexos sinuosos de pals, cascs i botavares. És el centre neuràlgic del port, el punt de trobada, un lloc on conflueixen activitat i contemplació, i un indret des del qual ja s'entreveuen els esculls d'en Roca, al fons.

Un mirador privilegiat

La percepció renovada ha estat fruit de la posada en escena d'actors diversos, provinents de l'arquitectura, l'enginyeria, l'urbanisme, el disseny i el paisatge

Una escala-mirador que prové del camí de ronda permet observar la magnitud del port des d'una posició privilegiada. Des d'aquí s'abraça el port i també s'accedeix a la cala del Morro del Vedell per un camí-passeig dignificat, abans descurat, que amb prou feines acompanyava els «mals endreços» d'un edifici portuari gairebé en desús.

Tres accessos de vianants relliguen la trama viària del barri vell i l'eixample nord amb el nou front portuari pacificat, el qual, al llarg de la seva traça, conté edificis reformats que allotgen activitats esportives, educatives, culturals i de restauració. Es generen fluxos de persones i mixticitat d'usos, teories urbanístiques de revitalització d'entorns degradats que, portades a la pràctica, funcionen.

La intervenció ha democratitzat el port. Ens ha obsequiat amb un trosset de litoral, abans manllevat, que ens permet sentir la serenor d'arribar a bon port, el so de les amarres guerejar, la percussió dels caps contra els pals dels velers al vent, els cruixits dels vaixells al ritme pausat de les onades.

Una percepció renovada que ha estat fruit de la posada en escena d'actors diversos, provinents dels camps de l'arquitectura, l'enginyeria, l'urbanisme, el disseny i el paisatge, que han assolit el repte d'endreçar, polir, transformar, comunicar i ordenar les preexistències, amb una mirada amplificada i extensiva, i amb l'objectiu comú de crear una escenografia nova d'abast territorial i d'horitzó llunyà.